

AVTOR

Molierovo pravo ime je Jeon-Baptiste Poquelin. Rodil se je v Franciji leta 1622 in tam tudi umrl leta 1673. Bil je francoski komediograf, igralec in režiser. Vodil je tudi potujočo gledališko družino, kasneje pa še kraljevsko francosko gledališče. Bil je ljubljenec takratnega kralja Ludvika XIV. Bil je izoblikovan klasicist. Napisal je veliko komedij, izmed katerih so najbolj znane: Smešne precioze, Šola za žene, Učene ženske, Šola za može, Georg Dandin, Ljudomrznik, Don Juan, Skopuh, Namišljeni bolnik ter seveda tartuffe, v katerem opisuje tip človeka, ki je podel, hinavski, potuhnjen. Moliere ni samo največji komediograf francoske književnosti, ampak eden največjih komediografov svetovne literature do danes. V svojih delih je opisal pokvarjenost odmirajočega fevdalizma, smešil človeške slabosti... Skratka, življenje je opisoval zelo satirično.

OBDOBJE

To delo uvrščamo v literaturo klasicizma v Franciji, tudi sam klasicizem se je razvil v Franciji, in sicer v 17. stoletju. K nastanku klasicizma so pripomogle nove družbene in ideološke razmere, kot na primer pojav absolutne monarhije, težnja k disciplini in redu, centralizacija oblasti, uplahnitev renesančnega individualizma in senzualizma, prizadevanje za okrepitev cerkvene avtoritete, pa tudi razuma.

Tem pojavom so ustrezala tudi načela klasicistične književnosti – za najvišje merilo pisanja so šteli razum ter skladnost z naravo. Za zgled so si umetniki postavili antične pisce, po njihovem mnenju so bili v njihovih delih razumnost in skladnost z naravo najpopolneje dosežena.

Odklanjali so preveliko ali samovoljno individualno čustvenost in fantastiko, zanikali so svobodna kompozicijska načela, kot jih je poznala srednjeveška pa tudi renesančna književnost, in zavrgli so nabreklost v slogu, kar je bila značilnost baroka.

Za vsako književno zvrst so klasicisti imeli točno določena pravila in te zvrsti so strogo ločevali med seboj (tragedije npr. niso smele imeti komičnih elementov). V dramatikih so uveljavili zahtevo po treh enotnostih. Jezik in slog so podredili načelu jasnosti in razločnosti, ki sta bili po njihovem mnenju znamenje lepote. Med klasicistično književnostjo ter srednjeveško, renesančno ter še posebej baročno je nastal velik prepad razlik.

OBNOVA

I. dejanje

Stara gospa Pernellova, mati hišnega gospodarja Orgon, pred odhodom graja zbrane domače. Očita jim njihov način življenja. Za vzgled jim daje Tartuffa, ki je po njenem mišljenju moralen in pobožen mož.

Ko se Orgon vrne domov, mu služkinja Dorina pove, da je bila njegova žena bolna. Vendar moža ženino zdravje ne zanima. Pomemben mu je samo dragi prijatelj Tartuffe in njegovo počutje. Tudi svak Kleant ga ne more prepričati, da je v hišo sprejel človeka, ki se dela drugačnega, kot je v resnici. Orgon je gluh in slep za vse dobre nasvete. Noče slišati več niti o poroki svoje hčerke z mladim Vaalerom, čeprav je bil datum poroke že določen.

II. dejanje

Orgon hčerki naznani svoj načrt, da se bo namesto z Valerom poročila s Tartuffom. Hči ob neprijetni novici obnemi. Služkinja Dorina, priča pogovora, se iz načrta norčuje. Orgon, ki je prepričan, da dela prav, pa ostane v svoji zahtevi neomajen.

Valer, ki je že izvedel novico, je razočaran. Prepričan je, da si je njegova zaročenka sama premislila. Med njima pride do prepira. Nabrita Dorina spor zgladi in obljubi pomoč.

III. dejanje

Damis se jezi zaradi očetove odločitve, Dorina pa ga miri in mu pravi, da je pot od misli do dejanj še dolga.

Damis skrivaj posluša pogovor med materjo in Tartuffom. Pobožen in moralen mož se je, misleč, da sta z Elmiro sama, spremenil v pohotnega osvajalca, ki mu ni mar, da je objekt njegovega poželenja žena človeka, ki mu je na stežaj odporl vrata svojega doma in srca. Sin očetu razkrije, kar je slišal. Oče mu ne verjame, saj ga je Tartuffe na zvit način prepričal, da tako govori samo zato, ker ga ne mara. Jazen Orgon sina razedini in sklene, da bo vse svoje premoženje zapustil Tartuffu.

IV. dejanje

Kleant nagovarja Tartuffa, naj se kot pošten in pobožen mož pobota z Damisom in se odreče dediščini, ki mu po zakonu ne pripada. Tartuffe se spretno izmika in svoja dejanja pripisuje božji volji. Elmira, Mariana, Kleant in Dorina skušajo Orgona prepričati, naj hčerke ne sili v zakon, ki si ga ne želi. Ker ga ne ganejo hčerkine prošnje in ker se ne zmeni za pametne nasvete, žena sklene, da mu bo z dejanje razkrila Tartuffov značaj.

Orgon se skriva pod mizo, Dorina pa pokliče Tartuffa. Vsiljivec od Elmiro zahteva stvaren dokaz ljubezni, njen strah pa pomirja z besedami, da v nebesih ne upoštevajo dejanj, ampak le čistost volje in srca. Ob tem se še norčuje iz hišnega gospodarja, ki se ga da lepo voditi za nos. Orgon končno spozna, kakšen je človek, ki mu je zaupal, ga sprejel v hišo, mu namenil hčer za ženo in mu celo podaril svoje premoženje. Jazen od njega zahteva, da odide iz hiše. Tartuffe pa se ne da. Pove mu, da je sedaj to njegova hiša. Zaradi svojih besed pa se bo še kesal. Orgon se spomni skrinjice. Sprašuje se, če jo je goljuf odnesel s seboj.

V. dejanje

Orgon je v strahu zaradi skrinjice, ki jo je lahko verno zaupal Tartuffu. V njej so bili politični dokumenti, ki mu jih je dal v varstvo prijatelj, preden je pobegnil v tujino. Od the dokumentov je bilo odvisno prijateljevo življenje in imetje. Kleant ga skuša pomiriti. Prosi ga, naj ohrani trezno glavo in poskuša rešiti, kar se rešiti da.

Stara gospa Pernellova še vedno ne verjame, kar je slišala o Tartuffovih hudobijah.

Prepričana je, da je vse to le obrekovanje poštenega moža. Šele, ko sodni sluga prinese nalog, da se mora vsa družina do jutra izseliti iz hiše, ker je vse imetje last Tartuffa, spozna svojo zmoto. Tartuffe pride v spremstvu policijskega uradnika in zahteva Orgonovo aretacijo. Zaradi skrinjice z dokumenti ga je ovadil vladarju. Toda sreča je sedaj na strani nesrečne družine. Vladar je spregledal goljufa in njegove namere. Orgonu je, zaradi starih zaslug, oprostil in mu vrnil dokumente o lastništvu, ki jih je tako nespametno podpisal. Policijski uradnik je v zapor namesto Orgona odpeljal Tartuffa. Družina se je začela pripravljati na poroko domače hčere z Valerom, ki jim je v stiski ponudil pomoč.

ZASNOVA: seznanitev z osebami, njihovimi lastnostmi in mišljenji

ZAPLET: noče se poročiti z Marijano, vendar pa se zaplete z Elmiro

VRH: Tartuffe pride aretirati Orgona zaradi listin

RAZPLET: policijski uradnik pove resnico o Tartuffu in "reši" primer

RAZSNOVA: zahvala in poklon kralju

MOJE MNENJE